

I.

(Zakonodavni akti)

DIREKTIVE

DIREKTIVA (EU) 2016/943 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 8. lipnja 2016.

o zaštiti neotkrivenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽²⁾,

budući da:

- (1) Poduzeća i nekomercijalne istraživačke institucije ulažu u pribavljanje, razvoj i primjenu znanja i iskustva (know-how) te informacija koji su platežno sredstvo gospodarstva znanja i osiguravaju konkurentsku prednost. To ulaganje u stvaranje i primjenu intelektualnog kapitala određujući je faktor u pogledu njihove konkurentnosti i uspješnosti povezane s inovacijama na tržištu te stoga i povrata ulaganja, koji je temeljna motivacija za poslovna istraživanja i razvoj. Poduzeća se koriste različitim sredstvima za prisvajanje rezultata svojih aktivnosti povezanih s inovacijama kada zbog otvorenosti nije moguće potpuno iskorištavanje njihova ulaganja u istraživanje i inovacije. Jedno od takvih sredstava jest korištenje prava intelektualnog vlasništva kao što su patenti, prava na dizajn ili autorska prava. Druga sredstva za stjecanje rezultata inovacija jesu zaštita pristupa znanju koje je vrijedno za subjekta, a nije opće poznato, i iskorištavanje tog znanja. Takvo vrijedno znanje i iskustvo te vrijedne poslovne informacije, koji su neotkriveni i koji bi trebali ostati povjerljivi, nazivaju se poslovna tajna.
- (2) Poduzeća, neovisno o svojoj veličini, pridaju poslovnim tajnama jednaku vrijednost kao patentima i ostalim oblicima prava intelektualnog vlasništva. Ona koriste povjerljivost kao alat za poslovnu konkurentnost i upravljanje istraživačkim inovacijama te u odnosu na raznolik spektar informacija koje uključuju ne samo tehnološko znanje, nego i komercijalne podatke kao što su informacije o klijentima i dobavljačima, poslovni planovi i istraživanja tržišta i tržišne strategije. Mala i srednja poduzeća (MSP-ovi) još više cijene poslovne

⁽¹⁾ SL C 226, 16.7.2014., str. 48.

⁽²⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 14. travnja 2016. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 27. svibnja 2016.

informacije i oslanjaju se na njih. Poslovne tajne stvarateljima i inovatorima omogućuju ostvarivanje dobiti od njihovih tvorevina ili inovacija jer se njima, bilo kao nadopunom prava intelektualnog vlasništva ili alternativom tim pravima, štiti široki spektar znanja i iskustva te poslovnih informacija te su stoga one osobito važne za poslovnu konkurentnost kao i za istraživanje i razvoj te uspješnost povezanu s inovacijama.

- (3) Otvorene inovacije katalizator su novih ideja kojima se zadovoljavaju potrebe potrošača i rješavaju društveni izazovi te kojima se tim idejama omogućava da pronađu svoj put do tržišta. Takve inovacije važna su poluga za stvaranje novog znanja te se njima podupire nastajanje novih i inovativnih poslovnih modela koji se temelje na uporabi zajednički stvorenog znanja. Zajednička istraživanja, uključujući prekograničnu suradnju, osobito su važna za povećanje razina poslovnog istraživanja i razvoja na unutarnjem tržištu. Širenje znanja i informacija trebalo bi smatrati ključnim za osiguranje dinamičnih, pozitivnih i jednakih mogućnosti poslovnog razvoja, posebno za MSP-ove. Na unutarnjem tržištu na kojem su prepreke za prekograničnu suradnju svedene na najmanju moguću mjeru i suradnja nije narušena, intelektualnim stvaralaštvom i inovacijama trebalo bi poticati ulaganje u inovativne procese, usluge i proizvode. Takvo okruženje kojim se potiču intelektualno stvaralaštvo i inovacije te u kojem se ne otežava mobilnost radne snage također je važno za rast zaposlenosti i za poboljšanje konkurentnosti gospodarstva Unije. Poslovne tajne imaju važnu ulogu u zaštiti razmjene znanja među poduzećima, uključujući osobito MSP-ove, i istraživačkim institucijama, kako unutar tako i preko granica unutarnjeg tržišta u kontekstu istraživanja i razvoja te inovacija. Poslovne tajne jedan su od oblika zaštite intelektualnih tvorevina i inovacijskog znanja i iskustva koje poduzeća najčešće koriste, no istodobno su postojećim pravnim okvirom Unije najmanje zaštićene u slučaju kada ih druge osobe nezakonito pribavljaju, koriste ili otkrivaju.
- (4) Inovacijska poduzeća sve su više izložena nepoštenim praksama s ciljem protupravnog pribavljanja poslovnih tajni, kao što su krađa, neovlašteno umnožavanje, ekonomska špijunaža ili kršenje zahtjeva u vezi s povjerljivosti, a koje imaju ishodište u Uniji ili izvan nje. Nedavne promjene kao što su globalizacija, veća eksternalizacija, duži lanci opskrbe te povećana uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije doprinose povećanju rizika povezanih s tim praksama. Nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne ugrožava se sposobnost zakonitih nositelja poslovne tajne da od svojih nastojanja povezanih s inovacijama ostvare dobit zbog činjenice da su prvi ponuđači. Bez učinkovitih i usporedivih pravnih mjera za zaštitu poslovnih tajni u cijeloj Uniji, uništavaju se poticaji za pokretanje prekograničnih aktivnosti povezanih s inovacijama na unutarnjem tržištu te se ne može iskoristiti potencijal poslovnih tajni kao pokretača gospodarskog rasta i zapošljavanja. Na taj način destimuliraju se inovacije i kreativnost te se smanjuju ulaganja, što utječe na neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta te narušava njegov potencijal za poticanje rasta.
- (5) Međunarodna nastojanja poduzeta u okviru Svjetske trgovinske organizacije kojima se nastojalo riješiti ovaj problem dovela su do sklapanja Sporazuma o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (Sporazum o TRIPS-u). Sporazum o TRIPS-u, između ostalog, sadržava odredbe o zaštiti poslovnih tajni u slučaju kada ih nezakonito pribavljaju, koriste ili otkrivaju treće osobe, koje su zajednički međunarodni standardi. Sve države članice kao i sama Unija obvezane su tim Sporazumom koji je odobren Odlukom Vijeća 94/800/EZ ⁽¹⁾.
- (6) Među zakonodavstvima država članica, neovisno o Sporazumu o TRIPS-u, postoje znatne razlike u pogledu zaštite poslovnih tajni u slučaju kada ih druge osobe nezakonito pribavljaju, koriste ili otkrivaju. Primjerice, nisu sve države članice donijele nacionalne definicije poslovne tajne ili nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne pa se stoga informacijama o opsegu zaštite ne može lako pristupiti i taj se opseg razlikuje među državama članicama. Osim toga, ne postoji dosljednost u pogledu pravnih sredstava u okviru građanskog prava koja su dostupna u slučaju nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovnih tajni jer nalozi o zabrani i prestanku aktivnosti protiv trećih osoba koje nisu konkurenti zakonitog nositelja poslovne tajne nisu uvijek dostupni u svim državama članicama. Razlike među državama članicama postoje i u pogledu postupanja prema trećoj osobi koja je u dobroj vjeri pribavila poslovnu tajnu, ali je prilikom korištenja saznala da je to pribavljanje omogućeno ranijim nezakonitim pribavljanjem poslovne tajne od strane druge osobe.
- (7) Nacionalna pravila razlikuju se i po tome je li zakonitim nositeljima poslovne tajne dopušteno tražiti uništenje robe koju su proizvele treće osobe koje se nezakonito koriste poslovnim tajnama ili povrat ili uništenje svih

⁽¹⁾ Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

dokumenata, spisa ili materijala koji sadržavaju poslovnu tajnu koja je nezakonito pribavljena ili korištena ili koji su sami po sebi takva poslovna tajna. Nadalje, u nacionalnim pravilima o izračunu naknade štete koja se primjenjuju ne uzima se uvijek u obzir nematerijalna narav poslovnih tajni, čime se otežava dokazivanje stvarno izgubljene dobiti ili stjecanja bez osnove počinitelja povrede kada se ne može utvrditi tržišna vrijednost dotične informacije. Svega nekoliko država članica dopušta primjenu apstraktnih pravila o izračunu naknade štete na temelju primjerene naknade koja bi se trebala platiti da je postojala licencija za korištenje poslovne tajne. Osim toga, mnogim nacionalnim pravilima nije predviđena odgovarajuća zaštita povjerljivosti poslovne tajne kada nositelj poslovne tajne podnese zahtjev u slučaju kada je treća osoba navodno nezakonito pribavila, koristila ili otkrila poslovnu tajnu, čime se smanjuje privlačnost postojećih mjera i pravnih sredstava te slabi ponuđena zaštita.

- (8) Razlike u pravnoj zaštiti poslovnih tajni koju predviđaju države članice pokazuju da posvuda u Uniji ne postoji istovrijedna razina zaštite poslovnih tajni, što dovodi do rascjepkanosti unutarnjeg tržišta u tom području i slabljenja općeg odvratajućeg učinka relevantnih pravila. Učinak na unutarnje tržište postoji u onoj mjeri u kojoj se takvim razlikama smanjuju poticaji poduzećima za pokretanje prekograničnih gospodarskih aktivnosti povezanih s inovacijama, uključujući suradnju s partnerima u području istraživanja ili proizvodnje, eksternalizaciju ili ulaganje u drugim državama članicama, koje ovise o korištenju informacija koje uživaju zaštitu kao poslovne tajne. Prekogranični umreženi istraživanje i razvoj kao i aktivnosti povezane s inovacijama, uključujući s njima povezanu proizvodnju i kasniju prekograničnu trgovinu, postaju manje privlačni i sve teži unutar Unije, što također dovodi do neučinkovitosti povezanih s inovacijama širom Unije.
- (9) Osim toga, poduzeća u državama članicama s usporedivo nižim razinama zaštite izložena su većem riziku zbog toga što se poslovne tajne mogu lakše ukrasti ili na drugi način nezakonito pribaviti. Posljedica toga je neučinkovita raspodjela kapitala za inovacije kojima se potiče rast na unutarnjem tržištu zbog viših troškova za zaštitne mjere kako bi se nadoknadila nedostatna pravna zaštita u pojedinim državama članicama. To također pogoduje aktivnostima nepoštenih konkurenata koji bi, nakon nezakonitog pribavljanja poslovnih tajni, mogli robu do koje su došli takvim pribavljanjem proširiti na cijelom unutarnjem tržištu. Razlikama u zakonodavnim uređenjima također se olakšava uvoz robe iz trećih zemalja u Uniju putem ulaznih točaka sa slabijom zaštitom u slučajevima kada se dizajn, proizvodnja ili stavljanje na tržište te robe temelje na ukradenim ili na drugi način nezakonito pribavljenim poslovnim tajnama. Gledajući u cjelini, takvim razlikama ometa se pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.
- (10) Primjereno je predvidjeti pravila na razini Unije radi približavanja prava država članica kako bi se osiguralo da postoji dostatna i dosljedna razina pravne zaštite u okviru građanskog prava na unutarnjem tržištu u slučaju nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne. Tim se pravilima ne bi trebala dovoditi u pitanje mogućnost da države članice predvide sveobuhvatniju zaštitu od nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovnih tajni pod uvjetom da se poštuju zaštitne mjere za zaštitu interesa drugih osoba izričito predviđene u ovoj Direktivi.
- (11) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na primjenu pravila Unije ili nacionalnih pravila kojima se zahtijeva otkrivanje informacija, uključujući poslovne tajne, javnosti ili tijelima javne vlasti. Ona ne bi trebala utjecati ni na primjenu pravila kojima se tijelima javne vlasti dopušta prikupljanje informacija radi obavljanja njihovih dužnosti ili pravila kojima se tim tijelima javne vlasti dopušta daljnje otkrivanje relevantnih informacija javnosti ili se to od njih zahtijeva. Takva pravila obuhvaćaju, posebice, pravila o otkrivanju, od strane institucija i tijela Unije ili nacionalnih tijela javne vlasti, poslovnih informacija koje su u njihovom posjedu na temelju Uredbe (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Uredbe (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ i Direktive 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ ili na temelju drugih pravila o javnom pristupu dokumentima ili obvezama transparentnosti nacionalnih tijela javne vlasti.
- (12) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na pravo socijalnih partnera da sklapaju kolektivne ugovore, kada je to predviđeno radnim pravom, u pogledu bilo koje obveze neotkrivanja poslovne tajne ili ograničavanja njezina

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice (SL L 264, 25.9.2006., str. 13.).

⁽³⁾ Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2.2003., str. 26.).

korištenja te posljedica kršenja takve obveze od stranke koja joj podliježe. To bi trebalo biti povezano s uvjetom da se takvim kolektivnim ugovorom ne ograničavaju iznimke utvrđene u ovoj Direktivi kada zahtjev za primjenu mjera, postupaka ili pravnih sredstava predviđenih u ovoj Direktivi zbog navodnog pribavljanja, korištenja i otkrivanja poslovne tajne treba odbaciti.

- (13) Ovu Direktivu ne bi trebalo shvaćati na način da se njome ograničava sloboda poslovnog nastana, slobodno kretanje radnika ili mobilnost radnika kako je predviđeno u pravu Unije. Namjena ove Direktive nije ni da utječe na mogućnost sklapanja sporazuma o zabrani natjecanja zaposlenika s poslodavcem, u skladu s primjenjivim pravom.
- (14) Važno je utvrditi homogenu definiciju poslovne tajne, a da se pritom ne ograniči predmet koji treba zaštititi od protupravnog pribavljanja. Takvu definiciju trebalo bi stoga koncipirati tako da obuhvaća znanje i iskustvo, poslovne informacije te tehnološke informacije kada postoje kako legitiman interes za očuvanje njihove povjerljivosti tako i legitimno očekivanje da će se takva povjerljivost očuvati. Osim toga, takvo znanje i iskustvo ili takve informacije trebale bi imati stvarnu ili potencijalnu komercijalnu vrijednost. Trebalo bi smatrati da takvo znanja i iskustvo ili takve informacije imaju komercijalnu vrijednost, primjerice, onda kada bi njihovo nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje moglo naštetiti interesima osobe koja ih zakonito kontrolira jer se time narušavaju znanstveni i tehnički potencijal, poslovni ili financijski interesi, strateške pozicije ili sposobnost tržišnog natjecanja te osobe. Definicijom poslovne tajne nisu obuhvaćene trivijalne informacije te iskustvo i vještine koje su zaposlenici stekli za uobičajenog tijeka zaposlenja, a njome nisu obuhvaćene ni informacije koje su općenito poznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se obično bave dotičnom vrstom informacija.
- (15) Također je važno utvrditi okolnosti pod kojima je pravna zaštita poslovnih tajni opravdana. Zbog toga je potrebno utvrditi ponašanja i prakse koje treba smatrati nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.
- (16) U interesu inovacija i radi jačanja tržišnog natjecanja, odredbama ove Direktive ne bi trebalo uspostaviti nikakvo isključivo pravo na znanje i iskustvo ili informacije koje su zaštićene kao poslovna tajna. Dakle, neovisno otkriće istog znanja i iskustva ili informacija trebalo bi i dalje biti moguće. Obrnuti inženjering zakonito pribavljenog proizvoda trebalo bi smatrati zakonitim sredstvom pribavljanja informacija osim ako je ugovorom utvrđeno drukčije. Sloboda sklapanja takvih ugovornih aranžmana može, međutim, biti ograničena zakonom.
- (17) U nekim se granama industrije, u kojima stvaratelji i inovatori ne mogu uživati isključiva prava i u kojima se inovacije tradicionalno oslanjaju na poslovne tajne, proizvodi po dolasku na tržište danas mogu lako podvrgnuti obrnutom inženjeringu. U takvim slučajevima ti stvaratelji i inovatori mogu biti žrtve praksi poput parazitskog kopiranja ili doslovnih imitacija kojima se parazitski iskorištavaju njihov ugled i inovacijska nastojanja. Neka nacionalna prava čiji je predmet nepoštena konkurencija nastoje riješiti te prakse. Iako ova Direktiva nema za cilj reformu ili usklađivanje prava o nepoštenom tržišnom natjecanju općenito, bilo bi primjereno da Komisija pomno ispita potrebu za djelovanjem Unije u tom području.
- (18) Nadalje, pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovnih tajni, kada ga nalaže ili dopušta zakon, trebalo bi smatrati zakonitim za potrebe ove Direktive. To se osobito odnosi na pribavljanje i otkrivanje poslovnih tajni u kontekstu ostvarivanja prava predstavnika radnika na informacije, savjetovanje i sudjelovanje u skladu s pravom Unije te nacionalnim zakonodavstvima i praksom, te kolektivnog zastupanja interesa radnika i poslodavaca, uključujući suodlučivanje, kao i pribavljanje ili otkrivanje poslovne tajne u kontekstu zakonskih revizija koje se obavljaju u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom. Međutim, takvo smatranje zakonitim pribavljanja poslovne tajne ne bi trebalo dovoditi u pitanje bilo kakvu obvezu povjerljivosti u pogledu poslovne tajne niti bilo kakvo ograničenje u pogledu njezina korištenja, koje primatelju informacije ili onome tko je pribavio tu informaciju nameće pravo Unije ili nacionalno pravo. Posebice, ovom Direktivom tijela javne vlasti ne bi trebalo osloboditi obveza čuvanja povjerljivosti kojima podliježu u pogledu informacija koje su im prenijeli nositelji poslovnih tajni, bez obzira na to jesu li te obveze utvrđene u pravu Unije ili u nacionalnom pravu. Takve obveze čuvanja

povjerljivosti uključuju, između ostalog, obveze u odnosu na informacije prosljeđene javnim naručiteljima u kontekstu javne nabave, kako je utvrđeno, primjerice, u Direktivi 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, Direktivi 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ ili Direktivi 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.

- (19) Iako se ovom Direktivom predviđaju mjere i pravna sredstva koja se mogu sastojati od sprečavanja otkrivanja informacija kako bi se zaštitila povjerljivost poslovnih tajni, ključno je da ostvarivanje prava na slobodu izražavanja i informiranja koje obuhvaća slobodu i pluralizam medija, kako je utvrđeno u članku 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima („Povelja”), ne bude ograničeno, osobito kada je riječ o istraživačkom novinarstvu i zaštiti novinarskih izvora.
- (20) Mjerama, postupcima i pravnim sredstvima predviđenima u ovoj Direktivi ne bi trebalo ograničiti aktivnost zviždača. Stoga zaštita poslovnih tajni ne bi trebala obuhvaćati slučajeve u kojima je otkrivanje poslovne tajne u službi javnog interesa ako je otkriven izravno relevantan propust, prijestup ili nezakonita aktivnost. Ne bi trebalo smatrati da to sprečava nadležna sudska tijela da dopuste iznimku od primjene mjera, postupaka i pravnih sredstava u slučaju kada je protustranka s punim pravom u dobroj vjeri smatrala da je njezino ponašanje ispunjavalo odgovarajuće kriterije utvrđene u ovoj Direktivi.
- (21) U skladu s načelom proporcionalnosti mjere, postupci i pravna sredstva namijenjeni za zaštitu poslovnih tajni trebali bi biti koncipirani tako da ispunjavaju cilj neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta za istraživanje i inovacije, posebno odvrćanjem od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja poslovne tajne. Takvim koncipiranjem mjera, postupaka i pravnih sredstava ne bi se trebalo ugrožavati ili narušavati temeljna prava i slobode ili javni interes, kao što su javna sigurnost, zaštita potrošača, javno zdravlje i zaštita okoliša te se njime ne bi trebala dovoditi u pitanje mobilnost radnika. U tom pogledu, mjere, postupci i pravna sredstva predviđena u ovoj Direktivi imaju za cilj osigurati da nadležna sudska tijela uzimaju u obzir čimbenike poput vrijednosti poslovne tajne, težine ponašanja koje dovodi do nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne i učinka takvog ponašanja. Trebalo bi također osigurati da nadležna sudska tijela imaju diskrecijsko pravo procijeniti interese stranaka u sudskom postupku kao i interese trećih osoba, uključujući, prema potrebi, potrošače.
- (22) Neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta bilo bi narušeno ako bi se predviđene mjere, postupke i pravna sredstva koristilo za ostvarivanje nelegitimnih namjera koje nisu u skladu s ciljevima ove Direktive. Stoga je važno ovlastiti sudska tijela za donošenje odgovarajućih mjera u pogledu podnositelja zahtjeva koji postupaju s ciljem zlorabe ili u zloj namjeri i podnesu očito neosnovane zahtjeve kako bi, primjerice, nepošteno odgodili ili ograničili pristup tržištu protustranci ili kako bi na drugi način zastrašili protustranku ili joj stvorili poteškoće.
- (23) U interesu pravne sigurnosti i uzimajući u obzir činjenicu da se od zakonitih nositelja poslovne tajne očekuje da izvršavaju obvezu dužne pažnje u pogledu očuvanja povjerljivosti svojih vrijednih poslovnih tajni i praćenja njihova korištenja, primjereno je ograničiti supstancijalne zahtjeve ili mogućnost poduzimanja radnji za zaštitu poslovnih tajni na ograničeno razdoblje. Nacionalnim pravom također bi trebalo utvrditi, na jasan i nedvosmislen način, od kada to razdoblje treba početi teći i pod kojim se uvjetima to razdoblje treba prekinuti ili se s njime treba zastati.
- (24) Mogućnost da tijekom sudskog postupka dođe do gubitka povjerljivosti poslovne tajne često odvrća zakonite nositelje poslovne tajne od pokretanja sudskog postupka za zaštitu svojih poslovnih tajni, čime se ugrožava učinkovitost predviđenih mjera, postupaka i pravnih sredstava. Zbog tog razloga potrebno je utvrditi, podložno odgovarajućim zaštitnim mjerama kojima se osigurava pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje, specifične zahtjeve koji za cilj imaju zaštitu povjerljivosti poslovne tajne koja je predmet spora, tijekom sudskog postupka pokrenutog radi njezine zaštite. Takva zaštita trebala bi se primjenjivati i nakon završetka sudskog postupka i sve dok informacije koje čine poslovnu tajnu nisu u javnoj domeni.

⁽¹⁾ Direktiva 2014/23/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o dodjeli ugovora o koncesiji (SL L 94, 28.3.2014., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 65.).

⁽³⁾ Direktiva 2014/25/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. o nabavi subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga i stavljanju izvan snage Direktive 2004/17/EZ (SL L 94, 28.3.2014., str. 243.).

- (25) Takvi zahtjevi trebali bi uključivati barem mogućnost ograničavanja kruga osoba koje imaju pravo pristupa dokazima ili ročištima, imajući na umu to da bi sve te osobe trebale podlijetati zahtjevima u vezi s povjerljivošću utvrđenima u ovoj Direktivi, te objavljivanje samo onih dijelova sudskih odluka koji nisu povjerljivi. U tom kontekstu, uzimajući u obzir činjenicu da je procjena naravi informacija koje su predmet spora jedna od glavnih svrha sudskog postupka, osobito je važno osigurati kako učinkovitu zaštitu povjerljivosti poslovnih tajni tako i poštovanje prava stranaka tog postupka na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje. Ograničen krug osoba trebao bi se stoga sastojati od najmanje jedne fizičke osobe svake od stranaka kao i odvjetnika stranaka i, prema potrebi, drugih zastupnika koji u skladu s nacionalnim pravom posjeduju odgovarajuće kvalifikacije za branjenje i zastupanje interesa stranke u sudskom postupku obuhvaćenom ovom Direktivom ili za služenje tim interesima, koji bi svi trebali imati puni pristup takvim dokazima ili ročištima. U slučaju da je jedna od stranaka pravna osoba, ta stranka trebala bi moći predložiti fizičku osobu ili fizičke osobe koje bi trebale biti dijelom tog kruga osoba kako bi se osiguralo da ta pravna osoba bude prikladno zastupljena, što podliježe odgovarajućem sudskom nadzoru kako bi se spriječilo ugrožavanje cilja ograničavanja pristupa dokazima i ročištima. Takve zaštitne mjere ne bi trebalo shvaćati na način da se njima od stranaka zahtijeva da ih tijekom sudskog postupka zastupa odvjetnik ili drugi zastupnik kada se nacionalnim pravom ne zahtijeva takvo zastupanje. Ne bi ih trebalo shvaćati niti na način da se njima ograničava nadležnost sudova za odlučivanje, u skladu s primjenjivim pravilima i praksama dotične države članice, o tome bi li i u kojoj mjeri relevantni sudski službenici također trebali imati puni pristup dokazima i ročištima radi obavljanja svojih dužnosti.
- (26) Ako treća osoba nezakonito pribavi, koristi ili otkrije poslovnu tajnu, to bi moglo imati pogubne posljedice po zakonitog nositelja poslovne tajne jer, kada se ona jednom javno otkrije, njezin nositelj više ne može vratiti stanje koje je postojalo prije gubitka poslovne tajne. Stoga je ključno predvidjeti brze, učinkovite i dostupne privremene mjere za neodgodiv prestanak nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, između ostalog u slučajevima kada se ona koristi za pružanje usluga. Ključno je da takve mjere budu dostupne, a da se ne mora čekati na odluku o meritumu predmeta i uz odgovarajuće poštovanje prava na obranu i načela proporcionalnosti te uzimajući u obzir značajke predmeta. U određenim slučajevima navodnom počinitelju povrede, podložno polaganju jednog ili više jamstava, trebalo bi se moći dopustiti da nastavi koristiti poslovnu tajnu, posebice kada postoji mali rizik da će ona ući u javnu domenu. Također bi trebalo biti moguće zahtijevati jamstva one razine koja je dostatna za pokrivanje troškova i štete koja je protustranci prouzročena neopravdanim zahtjevom, osobito u slučaju kada bi se bilo kakvom odgovodom nanijela nepopravljiva šteta zakonitom nositelju poslovne tajne.
- (27) Zbog istih razloga važno je predvidjeti i konačne mjere za sprečavanje nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, između ostalog u slučajevima kada se ona koristi za pružanje usluga. Kako bi takve mjere bile učinkovite i proporcionalne, njihovo trajanje, u slučaju kada okolnosti nalažu ograničavanje trajanja, trebalo bi biti dostatno za uklanjanje svih komercijalnih prednosti koje je treća osoba mogla ostvariti nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne. U svakom slučaju, mjere te vrste ne bi trebale biti izvršive ako su informacije koje su izvorno bile obuhvaćene poslovnom tajnom u javnoj domeni zbog razloga za koje protustranka nije odgovorna.
- (28) Moguće je da bi se poslovna tajna mogla nezakonito koristiti za dizajniranje, proizvodnju ili stavljanje na tržište robe ili njezinih sastavnih dijelova, koji bi se mogli proširiti na unutarnjem tržištu, što utječe na komercijalne interese nositelja poslovne tajne i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. U takvim slučajevima i kada dotična poslovna tajna znatno utječe na kvalitetu, vrijednost ili cijenu robe koja proizlazi iz tog nezakonitog korištenja ili na smanjenje troška, olakšavanje ili ubrzavanje procesa njezine proizvodnje ili stavljanja na tržište, važno je ovlastiti sudska tijela za nalažanje učinkovitih i odgovarajućih mjera s ciljem osiguravanja da ta roba ne bude stavljena na tržište ili da bude s njega povučena. Uzimajući u obzir globalnu narav trgovine, također je potrebno da takve mjere uključe zabranu uvoza te robe u Uniju ili njezina skladištenja u svrhu njezina stavljanja u ponudu ili stavljanja na tržište. Uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti, korektivne mjere ne bi nužno trebale podrazumijevati uništenje robe ako postoje druge ostvarive mogućnosti, kao što je uklanjanje s robe svojstva kojim je povreda počinjena ili zbrinjavanje robe izvan tržišta, primjerice putem donacija dobrotvornim organizacijama.
- (29) Moguće je da je osoba poslovnu tajnu izvorno pribavila u dobroj vjeri te je tek naknadno, između ostalog nakon obavijesti izvornog nositelja poslovne tajne, postala svjesna da je njezino poznavanje dotične poslovne tajne proizašlo iz izvora koji su na nezakonit način koristili ili otkrili relevantnu poslovnu tajnu. Kako bi se izbjeglo da se predviđenim korektivnim mjerama ili sudskim nalogima u tim okolnostima prouzroči nerazmjerna šteta dotičnoj osobi, države članice trebale bi, u odgovarajućim slučajevima, predvidjeti mogućnost novčane naknade

koja se kao alternativna mjera isplaćuje oštećenoj strani. Međutim, takva novčana naknada ne bi trebala premašiti iznos naknada koje bi se trebale platiti da je ta osoba dobila odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne, za razdoblje u kojem je izvorni nositelj poslovne tajne mogao spriječiti korištenje poslovne tajne. Ako bi nezakonito korištenje poslovne tajne ipak predstavljalo povredu prava koje nije predviđeno u ovoj Direktivi ili ako bi se njime mogla nanijeti šteta potrošačima, takvo nezakonito korištenje ne bi trebalo biti dopušteno.

- (30) Kako bi se spriječilo da osoba koja je znala, ili je imala razumne razloge da zna, kako nezakonito pribavlja, koristi ili otkriva poslovnu tajnu može ostvariti korist takvim ponašanjem te kako bi se osiguralo da, u mjeri u kojoj je to moguće, oštećeni nositelj poslovne tajne bude stavljen u isti položaj u kojem bi bio da do takvog ponašanja nije došlo, potrebno je predvidjeti odgovarajuću naknadu štete pretrpljene zbog tog nezakonitog ponašanja. Iznosom naknade štete koji se dodjeljuje oštećenom nositelju poslovne tajne trebalo bi uzeti u obzir sve odgovarajuće čimbenike, kao što su izgubljena zarada nositelja poslovne tajne ili nepoštena dobit koju je ostvario počinitelj povrede te, prema potrebi, sva nematerijalna šteta prouzročena nositelju poslovne tajne. Alternativno, primjerice u slučaju kada bi zbog nematerijalne naravi poslovnih tajni bilo teško utvrditi iznos stvarno pretrpljene štete, iznos naknade štete mogao bi se temeljiti na elementima kao što su naknade koje bi počinitelj povrede trebao platiti da je zatražio odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne. Cilj te alternativne metode nije uvođenje obveze propisivanja naknade štete kao kazne, nego osiguravanje naknade štete koja se temelji na objektivnom kriteriju, istodobno uzimajući u obzir troškove koji su nastali nositelju poslovne tajne, kao što su troškovi utvrđivanja nezakonitog ponašanja i istraživanja. Ovom se Direktivom ne bi trebalo sprečavati države članice da u svojem nacionalnom pravu predvide da je odgovornost zaposlenikâ za naknadu štete ograničena u slučajevima kada su postupali bez namjere.
- (31) U slučajevima u kojima je riječ o nezakonitom pribavljanju, korištenju ili otkrivanju poslovne tajne korisno je objaviti odluke, između ostalog, prema potrebi, i putem istaknutog oglašavanja, radi dodatnog odvratanja budućih počinitelja povrede te podizanja razine svijesti šire javnosti, pod uvjetom da takva objava nema za posljedicu otkrivanje poslovne tajne ni nerazmjern utjecaj na privatnost i ugled fizičkih osoba.
- (32) Učinkovitost mjera, postupaka i pravnih sredstava dostupnih nositeljima poslovne tajne mogla bi biti narušena u slučaju nepoštovanja odgovarajućih odluka koje su donijela nadležna sudska tijela. Zbog toga je potrebno osigurati da ta tijela imaju primjerene ovlasti izricanja sankcija.
- (33) Kako bi se olakšala jedinstvena primjena mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih u ovoj Direktivi, primjereno je predvidjeti sustave za suradnju i razmjenu informacija među državama članicama s jedne strane, te između država članica i Komisije s druge strane, osobito uspostavom mreže izvjestitelja koje imenuju države članice. Osim toga, kako bi se preispitalo ispunjavaju li te mjere svoj zadani cilj, Komisija bi, prema potrebi uz pomoć Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo, trebala ispitivati primjenu ove Direktive i učinkovitost poduzetih nacionalnih mjera.
- (34) Ovom Direktivom poštuju se temeljna prava i načela priznata posebnice Poveljom, a osobito pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, pravo na zaštitu osobnih podataka, sloboda izražavanja i informiranja, sloboda izbora zanimanja i pravo na rad, sloboda poduzetništva, pravo na vlasništvo, pravo na dobru upravu, te posebnice pristup spisima, uz istodobno poštovanje poslovne tajne, pravo na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje te pravo na obranu.
- (35) Važno je da se poštuju prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života te zaštitu osobnih podataka svake osobe čije bi osobne podatke nositelj poslovne tajne mogao obrađivati kada poduzima korake za zaštitu poslovne tajne ili svake osobe uključene u sudski postupak koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovnih tajni u skladu s ovom Direktivom te čiji se osobni podatci obrađuju. Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ uređuje se obrada osobnih podataka koja se provodi u državama članicama u kontekstu ove Direktive te pod nadzorom nadležnih tijela država članica, osobito javnih neovisnih tijela koja određuju države članice. Stoga ova Direktiva ne bi trebala utjecati na prava i obveze utvrđene u Direktivi

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

95/46/EZ, posebno na prava ispitanika da pristupi svojim osobnim podacima koji se obrađuju i da ishodi ispravak, brisanje ili blokiranje podataka ako su nepotpuni ili netočni i, prema potrebi, na obvezu obrade osjetljivih podataka u skladu s člankom 8. stavkom 5. Direktive 95/46/EZ.

- (36) S obzirom na to da cilj ove Direktive, odnosno postizanje neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom dostatne i usporedive razine pravne zaštite na cijelom unutarnjem tržištu u slučaju nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog njegova opsega i učinka on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi okvire onog što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (37) Ova Direktiva nije usmjerena na utvrđivanje usklađenih pravila za pravosudnu suradnju, nadležnost, priznavanje i izvršavanje odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, niti na bavljenje mjerodavnim pravom. Ostali instrumenti Unije kojima se takva pitanja reguliraju na općenit način trebali bi se, u načelu, i dalje jednako primjenjivati na područje obuhvaćeno ovom Direktivom.
- (38) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na primjenu pravila prava tržišnog natjecanja, a posebno članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU”). Mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni u ovoj Direktivi ne bi se trebali koristiti za nepropisno ograničavanje tržišnog natjecanja na način koji je protivan UFEU-u.
- (39) Ova Direktiva ne bi trebala utjecati na primjenu bilo kojeg drugog mjerodavnog prava u ostalim područjima, uključujući prava intelektualnog vlasništva i pravo ugovora. Međutim, u slučaju preklapanja područja primjene Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i područja primjene ove Direktive, ova Direktiva ima prednost kao *lex specialis*.
- (40) Provedeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 ⁽²⁾ Europskog parlamenta i Vijeća te je on dao mišljenje 12. ožujka 2014.,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

Predmet i područje primjene

Članak 1.

Predmet i područje primjene

1. Ovom Direktivom utvrđuju se pravila o zaštiti od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja poslovnih tajni.

Države članice mogu u skladu s odredbama UFEU-a predvidjeti sveobuhvatniju zaštitu od nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovnih tajni od one koja se zahtijeva ovom Direktivom, pod uvjetom da se osigura poštovanje članaka 3., 5., 6., članka 7. stavka 1., članka 8., članka 9. stavka 1. drugog podstavka, članka 9. stavaka 3. i 4., članka 10. stavka 2., članaka 11., 13. i članka 15. stavka 3.

⁽¹⁾ Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva (SL L 157, 30.4.2004., str. 45.).

⁽²⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

2. Ova Direktiva ne utječe na:
- (a) ostvarivanje prava na slobodu izražavanja i informiranja kako je utvrđeno u Povelji, uključujući poštovanje slobode i pluralizma medija;
 - (b) primjenu pravila Unije ili nacionalnih pravila kojima se od nositelja poslovne tajne zahtijeva da zbog javnog interesa otkriju informacije, uključujući poslovne tajne, tijelima javne vlasti ili upravnim ili sudskim tijelima radi obavljanja dužnosti tih tijela;
 - (c) primjenu pravila Unije ili nacionalnih pravila kojima se od institucija i tijela Unije ili nacionalnih tijela javne vlasti zahtijeva, ili im se dopušta, da otkriju informacije koje su podnijela poduzeća i koje su u posjedu tih institucija, tijela ili nacionalnih tijela javne vlasti na temelju obveza i ovlasti utvrđenih u pravu Unije ili nacionalnom pravu i u skladu s tim obvezama i ovlastima;
 - (d) autonomiju socijalnih partnera i njihovo pravo sklapanja kolektivnih ugovora u skladu s pravom Unije te nacionalnim zakonodavstvima i praksom.
3. Ništa se u ovoj Direktivi ne smije smatrati kao bilo kakva osnova za ograničavanje mobilnosti zaposlenika. Posebice, s obzirom na ostvarivanje takve mobilnosti, ova Direktiva ne pruža bilo kakvu osnovu za:
- (a) ograničavanje zaposlenika u korištenju informacija koje ne čine poslovnu tajnu, kako je definirana u članku 2. točki 1.;
 - (b) ograničavanje zaposlenika u korištenju iskustva i vještina koje su pošteno stekli za uobičajenog tijeka zaposlenja;
 - (c) nametanje bilo kakvih dodatnih ograničenja zaposlenicima u njihovim ugovorima o radu osim ograničenja nametnutih u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „poslovna tajna” znači informacije koje ispunjavaju sve sljedeće zahtjeve:
 - (a) tajne su u smislu da nisu, u svojoj ukupnosti ili u točnoj strukturi i sklopu svojih sastavnih dijelova, općenito poznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se obično bave dotičnom vrstom informacija;
 - (b) imaju komercijalnu vrijednost zbog toga što su tajne;
 - (c) u odnosu na njih je osoba koja te informacije zakonito kontrolira poduzela u tim okolnostima razumne korake kako bi sačuvala njihovu tajnost;
2. „nositelj poslovne tajne” znači svaka fizička ili pravna osoba koja zakonito kontrolira poslovnu tajnu;
3. „počinitelj povrede” znači svaka fizička ili pravna osoba koja je nezakonito pribavila, koristila ili otkrila poslovnu tajnu;
4. „roba kojom je počinjena povreda” znači roba čiji dizajn, značajke, funkcioniranje, proces proizvodnje ili stavljanje na tržište ostvaruje znatnu korist od poslovnih tajni koje su nezakonito pribavljene, korištene ili otkrivene.

POGLAVLJE II.

Pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovnih tajnih

Članak 3.

Zakonito pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovnih tajni

1. Pribavljanje poslovne tajne smatra se zakonitim kada je poslovna tajna pribavljena na jedan od sljedećih načina:
 - (a) neovisnim otkrićem ili stvaranjem;
 - (b) opažanjem, proučavanjem, rastavljanjem ili testiranjem proizvoda ili predmeta koji je učinjen dostupnim javnosti ili koji je zakonito u posjedu osobe koja je pribavila informacije i koja nije vezana nikakvom pravno valjanom obvezom da ograniči pribavljanje poslovne tajne;
 - (c) ostvarivanjem prava radnikâ ili predstavnikâ radnikâ na informiranje i savjetovanje u skladu s pravom Unije i nacionalnim zakonodavstvima i praksom;
 - (d) svakom drugom praksom koja je u tim okolnostima u skladu s poštenim poslovnim praksama.
2. Pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se zakonitim u onoj mjeri u kojoj se takvo pribavljanje, korištenje ili otkrivanje zahtijeva ili dopušta pravom Unije ili nacionalnim pravom.

Članak 4.

Nezakonito pribavljanje, korištenje i otkrivanje poslovnih tajni

1. Države članice osiguravaju da nositelji poslovne tajne imaju pravo zahtijevati mjere, postupke i pravna sredstva predviđene u ovoj Direktivi radi sprječavanja nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja svoje poslovne tajne odnosno ostvarivanja pravne zaštite u tom pogledu.
2. Pribavljanje poslovne tajne bez pristanka nositelja poslovne tajne smatra se nezakonitim kada je ono učinjeno pomoću:
 - (a) neovlaštenog pristupa, prisvajanja ili umnožavanja bilo kojih dokumenata, predmeta, materijala, stvari ili elektroničkih spisa, koje zakonito kontrolira nositelj poslovne tajne i koji sadržavaju poslovnu tajnu ili se poslovna tajna iz njih može izvesti;
 - (b) bilo kojeg drugog ponašanja koje se u tim okolnostima smatra protivnim poštenim poslovnim praksama.
3. Korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim kada ga bez pristanka nositelja poslovne tajne učini osoba za koju se utvrdi da ispunjava bilo koji od sljedećih uvjeta:
 - (a) pribavila je poslovnu tajnu nezakonito;
 - (b) krši sporazum o povjerljivosti ili bilo koju drugu obvezu neotkrivanja poslovne tajne;
 - (c) krši ugovornu ili bilo koju drugu obvezu kojom se ograničava korištenje poslovne tajne.
4. Pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne smatra se nezakonitim i kada je osoba u trenutku pribavljanja, korištenja ili otkrivanja znala, ili je u tim okolnostima trebala znati, da je poslovna tajna pribavljena izravno ili neizravno od druge osobe koja je nezakonito koristila ili otkrila poslovnu tajnu u smislu stavka 3.

5. Nezakonitim korištenjem poslovne tajne smatraju se i proizvodnja, stavljanje u ponudu ili stavljanje na tržište robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoz, izvoz ili skladištenje robe kojom je počinjena povreda u te svrhe, ako je osoba koja je provodila takve aktivnosti znala ili je u tim okolnostima trebala znati da je poslovna tajna korištena nezakonito u smislu stavka 3.

Članak 5.

Iznimke

Države članice osiguravaju da se zahtjev za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih u ovoj Direktivi odbaci kada je navodno pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne učinjeno u bilo kojem od sljedećih slučajeva:

- (a) radi ostvarivanja prava na slobodu izražavanja i informiranja kako je utvrđeno u Povelji, uključujući poštovanje slobode i pluralizma medija;
- (b) radi otkrivanja propusta, prijestupa ili nezakonite aktivnosti, pod uvjetom da je protustranka djelovala u svrhu zaštite općeg javnog interesa;
- (c) otkrivanje poslovne tajne od strane radnika svojim predstavnicima u okviru zakonitog izvršavanja funkcija tih predstavnika, u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom, pod uvjetom da je takvo otkrivanje bilo potrebno za to izvršavanje;
- (d) u svrhu zaštite legitimnih interesa priznatih pravom Unije ili nacionalnim pravom.

POGLAVLJE III.

Mjere, postupci i pravna sredstva

Dio 1.

Opće odredbe

Članak 6.

Opća obveza

1. Države članice predviđaju mjere, postupke i pravna sredstva koji su potrebni radi osiguravanja dostupnosti pravne zaštite u okviru građanskog prava od nezakonitog pribavljanja, korištenja i otkrivanja poslovnih tajni.
2. Mjere, postupci i pravna sredstva iz stavka 1.:
 - (a) moraju biti poštene i pravične;
 - (b) ne smiju biti nepotrebno složeni ni skupi, niti smiju uključivati nerazumne rokove ili neopravdana kašnjenja; i
 - (c) moraju biti učinkoviti i odvrćajući.

Članak 7.

Proporcionalnost i zlouporaba postupka

1. Mjere, postupci i pravna sredstva predviđeni u ovoj Direktivi primjenjuju se na način:
 - (a) koji je proporcionalan;
 - (b) kojim se izbjegava stvaranje prepreka za zakonitu trgovinu na unutarnjem tržištu; i
 - (c) kojim se predviđaju zaštitne mjere protiv njihove zlouporabe.

2. Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu, na zahtjev protustranke, primijeniti odgovarajuće mjere kako je predviđeno u nacionalnom pravu kada je zahtjev u vezi s nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne očito neosnovan i kada je utvrđeno da je podnositelj zahtjeva pokrenuo sudski postupak s ciljem zlorabe ili u zloj namjeri. Takve mjere mogu, prema potrebi, uključivati dodjelu naknade štete protustranci, izricanje sankcija protiv podnositelja zahtjeva ili nalažanje širenja informacija o odluci kako je navedeno u članku 15.

Države članice mogu predvidjeti da mjere kako su navedene u prvom podstavku budu predmet zasebnog sudskog postupka.

Članak 8.

Zastara

1. Države članice u skladu s ovim člankom utvrđuju pravila o rokovima zastare koji se primjenjuju na supstancijalne zahtjeve i radnje za primjenu mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih u ovoj Direktivi.

Pravilima iz prvog podstavka određuje se kada počinje teći rok zastare, njegovo trajanje i okolnosti pod kojima se rok zastare prekida ili se s njime zastaje.

2. Rok zastare iznosi najviše šest godina.

Članak 9.

Očuvanje povjerljivosti poslovnih tajni tijekom sudskog postupka

1. Države članice osiguravaju da strankama, njihovim odvjetnicima ili drugim zastupnicima, sudskim službenicima, svjedocima, stručnjacima i svim ostalim osobama koje sudjeluju u sudskom postupku koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne, ili koje imaju pristup dokumentima koji su sastavni dio tog sudskog postupka, ne bude dopušteno koristiti ili otkriti bilo koju poslovnu tajnu ili navodnu poslovnu tajnu koju su nadležna sudska tijela, na odgovarajuće obrazložen zahtjev zainteresirane stranke, utvrdila kao povjerljivu i za koju su saznala zbog takvog sudjelovanja ili pristupa. Države članice također mogu dopustiti nadležnim sudskim tijelima da poduzmu takve mjere na vlastitu inicijativu.

Obveza iz prvog podstavka primjenjuje se i nakon završetka sudskog postupka. Međutim, takva obveza prestaje postojati u bilo kojoj od sljedećih okolnosti:

- (a) ako se pravomoćnom odlukom utvrdi da navodna poslovna tajna ne ispunjava zahtjeve utvrđene u članku 2. točki 1.; ili
- (b) ako dotične informacije tijekom vremena postanu općenito poznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se uobičajeno bave dotičnom vrstom informacija.

2. Države članice također osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu, na odgovarajuće obrazložen zahtjev stranke, poduzeti posebne mjere potrebne za očuvanje povjerljivosti bilo koje poslovne tajne ili navodne poslovne tajne koja se koristi ili na koju se upućuje tijekom sudskog postupka koji se odnosi na nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne. Države članice također mogu dopustiti nadležnim sudskim tijelima da poduzmu takve mjere na vlastitu inicijativu.

Mjere iz prvog podstavka uključuju barem mogućnost:

- (a) ograničavanja na ograničeni broj osoba, u cijelosti ili djelomično, pristupa dokumentima koje su dostavile stranke ili treće osobe, koji sadržavaju poslovne tajne ili navodne poslovne tajne;

- (b) ograničavanja na ograničen broj osoba, pristupa ročištima na kojima bi se poslovne tajne ili navodne poslovne tajne mogle otkriti te pristupa zapisniku ili transkriptu s tih ročišta;
- (c) stavljanja na raspolaganje bilo kojoj osobi osim onih obuhvaćenih ograničenim brojem osoba iz točaka (a) i (b) verzije bilo koje sudske odluke koja nije povjerljiva, u kojoj su odlomci koji sadržavaju poslovne tajne uklonjeni ili redigirani.

Broj osoba iz drugog podstavka točaka (a) i (b) ne smije biti veći od onog koji je potreban kako bi se osiguralo poštovanje prava stranaka sudskog postupka na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje i uključuje najmanje jednu fizičku osobu svake stranke te odvjetnike ili druge zastupnike tih stranaka sudskog postupka.

3. Prilikom odlučivanja o mjerama iz stavka 2. i procjene njihove proporcionalnosti, nadležna sudska tijela uzimaju u obzir potrebu osiguravanja prava na djelotvoran pravni lijek i pošteno suđenje, legitimne interese stranaka i, prema potrebi, trećih osoba, te svu moguću štetu za bilo koju od stranaka i, prema potrebi, za treće osobe, koja može nastati prihvatanjem ili odbijanjem tih mjera.

4. Svaka obrada osobnih podataka na temelju stavka 1., stavka 2. ili stavka 3. provodi se u skladu s Direktivom 95/46/EZ.

Odjeljak 2.

Privremene mjere i mjere predostrožnosti

Članak 10.

Privremene mjere i mjere predostrožnosti

1. Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu, na zahtjev nositelja poslovne tajne, protiv navodnog počinitelja povrede naložiti bilo koju od sljedećih privremenih mjera i mjera predostrožnosti:

- (a) na privremenoj osnovi prestanak ili, ovisno o slučaju, zabranu korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- (b) zabranu proizvodnje, stavljanja u ponudu ili stavljanja na tržište ili uporabe robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe;
- (c) zapljenu ili predaju robe za koju se sumnja da je njome počinjena povreda, uključujući uvezenu robu, kako bi se spriječilo njezino stavljanje u promet na tržištu ili njezin promet na tržištu.

2. Države članice osiguravaju da sudska tijela mogu, kao alternativu mjerama iz stavka 1., uvjetovati nastavak navodnog nezakonitog korištenja poslovne tajne polaganjem jamstava namijenjenih za osiguravanje naknade štete nositelju poslovne tajne. Polaganje jamstava u zamjenu za otkrivanje poslovne tajne nije dopušteno.

Članak 11.

Uvjeti primjene i zaštitne mjere

1. Države članice osiguravaju da su nadležna sudska tijela ovlaštena, u pogledu mjera iz članka 10., zatražiti od podnositelja zahtjeva da dostavi dokaze koji se mogu razumno smatrati dostupnima kako bi se s dovoljnom sigurnošću uvjerila:

- (a) da poslovna tajna postoji;

- (b) da je podnositelj zahtjeva nositelj poslovne tajne; i
- (c) da je poslovna tajna nezakonito pribavljena, da se nezakonito koristi ili je nezakonito otkrivena, odnosno da nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne neposredno predstoji.

2. Države članice osiguravaju da su nadležna sudska tijela prilikom odlučivanja o prihvaćanju ili odbijanju zahtjeva i procjene njegove proporcionalnosti dužna uzeti u obzir posebne okolnosti slučaja uključujući, prema potrebi:

- (a) vrijednost i druga posebna svojstva poslovne tajne;
- (b) mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne;
- (c) ponašanje protustranke prilikom pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- (d) učinak nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- (e) legitimne interese stranaka i mogući učinak prihvaćanja ili odbijanja mjera na stranke;
- (f) legitimne interese trećih osoba;
- (g) javni interes; i
- (h) zaštitu temeljnih prava.

3. Države članice osiguravaju da se mjere iz članka 10. ukinu ili da na drugi način prestanu proizvoditi učinke, na zahtjev protustranke, ako:

- (a) podnositelj zahtjeva pred nadležnim sudskim tijelom ne pokrene sudski postupak koji vodi do donošenja odluke o meritumu predmeta u razumnom roku koji utvrdi sudsko tijelo koje je naložilo mjere u slučaju kada je to dopušteno pravom države članice, ili u slučaju kada rok nije utvrđen, u roku od najviše 20 radnih dana ili 31 kalendarskog dana, ovisno o tome koji je rok dulji; ili
- (b) dotične informacije više ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 2. točke 1. zbog razloga za koje protustranka nije odgovorna.

4. Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu poduzeti mjere iz članka 10. podložno polaganju odgovarajuće jamčevine ili istovrijednog osiguranja od strane podnositelja zahtjeva, namijenjenih za osiguravanje naknade za bilo koju štetu koju je pretrpjela protustranka i, prema potrebi, bilo koja druga osoba na koju su mjere utjecale.

5. Kada su mjere iz članka 10. ukinute na temelju stavka 3. točke (a) ovog članka, kada prestanu vrijediti zbog radnje ili propusta podnositelja zahtjeva, ili kada se naknadno utvrdi da nije bilo nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne ili prijetnje takvim ponašanjem, nadležna sudska tijela ovlaštena su, na zahtjev protustranke ili oštećene treće osobe, podnositelju zahtjeva naložiti da protustranci ili oštećenoj trećoj osobi osigura odgovarajuću naknadu za bilo kakvu štetu prouzročenu tim mjerama.

Države članice mogu predvidjeti da zahtjev za naknadu iz prvog podstavka bude predmet zasebnog sudskog postupka.

Odjeljak 3.

Mjere koje proizlaze iz odluke o meritumu predmeta

Članak 12.

Sudski nalozi i korektivne mjere

1. Kada se sudskom odlukom donesenom o meritumu predmeta utvrdi nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne, države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu, na zahtjev podnositelja zahtjeva, protiv počinitelja povrede odrediti jednu ili više od sljedećih mjera:

- (a) prestanak ili, ovisno o slučaju, zabranu korištenja ili otkrivanje poslovne tajne;
- (b) zabranu proizvodnje, stavljanja u ponudu, stavljanja na tržište ili uporabe robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe;
- (c) donošenje odgovarajućih korektivnih mjera u odnosu na robu kojom je počinjena povreda;
- (d) uništenje u cijelosti ili djelomično svih dokumenata, predmeta, materijala, stvari ili elektroničkih spisa koji sadržavaju poslovnu tajnu ili koji su sami po sebi poslovna tajna ili, prema potrebi, predaju podnositelju zahtjeva tih dokumenata, predmeta, materijala, stvari ili elektroničkih spisa u cijelosti ili djelomično.

2. Korektivne mjere iz stavka 1. točke (c) uključuju:

- (a) opoziv s tržišta robe kojom je počinjena povreda;
- (b) uklanjanje s robe kojom je počinjena povreda svojstva kojim je povreda počinjena;
- (c) uništenje robe kojom je počinjena povreda ili, prema potrebi, njezino povlačenje s tržišta, pod uvjetom da se povlačenjem ne ugrožava zaštita dotične poslovne tajne.

3. Države članice mogu predvidjeti da njihova nadležna sudska tijela mogu, kada nalažu povlačenje s tržišta robe kojom je počinjena povreda, na zahtjev nositelja poslovne tajne naložiti da se roba preda nositelju poslovne tajne ili dobrotvornim organizacijama.

4. Nadležna sudska tijela nalažu da se mjere iz stavka 1. točaka (c) i (d) provedu na trošak počinitelja povrede osim ako postoje posebni razlozi da se to ne učini. Tim se mjerama ne dovodi u pitanje bilo koja naknada štete koju bi nositelju poslovne tajne eventualno trebalo platiti zbog nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne.

Članak 13.

Uvjeti primjene, zaštitne mjere i alternativne mjere

1. Države članice osiguravaju da su nadležna sudska tijela, prilikom razmatranja zahtjeva za donošenje sudskih naloga i korektivnih mjera predviđenih u članku 12. i procjene njihove proporcionalnosti, dužna uzeti u obzir posebne okolnosti slučaja uključujući, prema potrebi:

- (a) vrijednost i druga posebna svojstva poslovne tajne;
- (b) mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne;

- (c) ponašanje počinitelja povrede prilikom pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- (d) učinak nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne;
- (e) legitimne interese stranaka i mogući učinak prihvaćanja ili odbijanja mjera na stranke;
- (f) legitimne interese trećih osoba;
- (g) javni interes; i
- (h) zaštitu temeljnih prava.

Ako nadležna sudska tijela ograniče trajanje mjera iz članka 12. stavka 1. točaka (a) i (b), to trajanje mora biti dostatno za uklanjanje svake komercijalne ili ekonomske prednosti koju bi počinitelj povrede mogao ostvariti nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.

2. Države članice osiguravaju da se mjere iz članka 12. stavka 1. točaka (a) i (b) ukinu ili na drugi način prestanu proizvoditi učinke, na zahtjev protustranke, ako dotične informacije više ne ispunjavaju zahtjeve iz članka 2. točke 1. zbog razloga za koje protustranka nije izravno ili neizravno odgovorna.

3. Države članice predviđaju da nadležno sudsko tijelo može, na zahtjev osobe koja podliježe mjerama predviđenima u članku 12., umjesto primjene tih mjera naložiti plaćanje novčane naknade oštećenoj stranci ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

- (a) dotična osoba u trenutku korištenja ili otkrivanja nije znala niti je u tim okolnostima trebala znati da je poslovna tajna pribavljena od druge osobe koja je poslovnu tajnu nezakonito koristila ili otkrila;
- (b) provedbom dotičnih mjera nanijela bi se nerazmjerna šteta dotičnoj osobi;
- (c) novčana naknada oštećenoj stranci čini se, prema razumnoj procjeni, primjerenom.

Ako se umjesto mjera iz članka 12. stavka 1. točaka (a) i (b) naloži novčana naknada, ona ne smije premašiti iznos naknada koje bi se trebale platiti da je ta osoba zatražila odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne, u razdoblju u kojem se korištenje poslovne tajne moglo zabraniti.

Članak 14.

Naknada štete

1. Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu, na zahtjev oštećene stranke, počinitelju povrede koji je znao ili je trebao znati da sudjeluje u nezakonitom pribavljanju, korištenju ili otkrivanju poslovne tajne, naložiti da nositelju poslovne tajne plati naknadu štete koja odgovara stvarnoj šteti pretrpljenoj zbog nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne.

Države članice mogu ograničiti odgovornost zaposlenika prema poslodavcima za naknadu štete za nezakonito pribavljanje, korištenje ili otkrivanje poslovne tajne poslodavca kada su zaposlenici postupali bez namjere.

2. Prilikom određivanja naknade štete iz stavka 1., nadležna sudska tijela uzimaju u obzir sve odgovarajuće čimbenike, kao što su negativne gospodarske posljedice, uključujući izgublenu dobit, koje je pretrpjela oštećena stranka, svaku nepoštenu dobit koju je ostvario počinitelj povrede i, u odgovarajućim slučajevima, elemente koji nisu gospodarski čimbenici, kao što je nematerijalna šteta koja je nositelju poslovne tajne nanesena nezakonitim pribavljanjem, korištenjem ili otkrivanjem poslovne tajne.

Alternativno, nadležna sudska tijela također mogu, u odgovarajućim slučajevima, odrediti naknadu štete kao paušalni iznos na temelju elemenata kao što su barem iznos naknada koje bi se trebale platiti da je počinitelj povrede zatražio odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne.

Članak 15.**Objava sudskih odluka**

1. Države članice osiguravaju da u sudskim postupcima pokrenutima zbog nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, nadležna sudska tijela mogu odrediti, na zahtjev podnositelja zahtjeva i na trošak počinitelja povrede, odgovarajuće mjere za širenje informacija o odluci, uključujući njezinu objavu u cijelosti ili djelomično.
2. Svakom mjerom iz stavka 1. ovog članka čuva se povjerljivost poslovne tajne kako je predviđeno u članku 9.
3. Kada odlučuju o tome hoće li odrediti mjeru iz stavka 1. i procjenjuju njezinu proporcionalnost, nadležna sudska tijela uzimaju u obzir, prema potrebi, vrijednost poslovne tajne, ponašanje počinitelja povrede prilikom pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne, učinak nezakonitog korištenja ili otkrivanja poslovne tajne te vjerojatnost da će počinitelj povrede ponovno nezakonito koristiti ili otkriti poslovnu tajnu.

Nadležna sudska tijela također uzimaju u obzir jesu li informacije o počinitelju povrede takve da bi mogle dovesti do identificiranja određene fizičke osobe te, ako je tako, bi li objava takvih informacija bila opravdana, posebice s obzirom na moguću štetu koju bi takva mjera mogla prouzročiti za privatnost i ugled počinitelja povrede.

POGLAVLJE IV.**Sankcije, izvješćivanje i završne odredbe****Članak 16.****Sankcije za nepoštovanje ove Direktive**

Države članice osiguravaju da nadležna sudska tijela mogu izricati sankcije protiv svih osoba koje ne poštuju ili odbijaju poštovati bilo koju mjeru donesenu na temelju članka 9., 10. i 12.

Predviđene sankcije uključuju mogućnost izricanja ponovljenog plaćanja kazni u slučaju nepoštovanja mjere donesene na temelju članka 10. i 12.

Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 17.**Razmjena informacija i izvjestitelji**

U svrhu promicanja suradnje, uključujući razmjenu informacija, među državama članicama te između država članica i Komisije, svaka država članica imenuje jednog ili više nacionalnih izvjestitelja za sva pitanja koja se odnose na provedbu mjera predviđenih ovom Direktivom. Svaka država članica priopćava podatke o nacionalnom izvjestitelju ili nacionalnim izvjestiteljima drugim državama članicama i Komisiji.

Članak 18.**Izvješća**

1. Do 9. lipnja 2021. Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo, u okviru aktivnosti Europske promatračnice za povrede prava intelektualnog vlasništva, priprema početno izvješće o trendovima u sudskim sporovima u pogledu nezakonitog pribavljanja, korištenja ili otkrivanja poslovne tajne u okviru primjene ove Direktive.
2. Do 9. lipnja 2022. Komisija izrađuje privremeno izvješće o primjeni ove Direktive te ga podnosi Europskom parlamentu i Vijeću. Tim izvješćem uzima se u obzir izvješće iz stavka 1.

U privremenom izvješću posebno se ispituju mogući učinci primjene ove Direktive na istraživanje i inovacije, mobilnost zaposlenika te na ostvarivanje prava na slobodu izražavanja i informiranja.

3. Do 9. lipnja 2026. Komisija provodi evaluaciju učinka ove Direktive te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 19.

Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do 9. lipnja 2018. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Kada države članice donose te mjere, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 20.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 21.

Primatelji

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 8. lipnja 2016.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
A.G. KOENDERS